

Reconstrucció virtual d'un hippos, nau de càrrega fenici. ARPA Patrimoni.

El Mediterrani ha estat des de l'antiguitat una important via de comunicació, transitada des de la prehistòria. Encara que les dades arqueològiques són encara escassos i manquem de derelictes per a recolzar aquesta teoria en els períodes més antics, els abundants intercanvis de materials constatats en diferents jaciments des del Bronze Antic corroboren l'existència d'un comerç actiu. És a partir del període fenici quan s'observa de manera palpable un transvasament sense precedents de persones, mercaderies i idees.

La profunda i extensa colonització no hauria estat possible sense un avanç significatiu en l'art de la navegació. Els fenicis eren un poble intrínsecament lligat a la mar; la seva ubicació geogràfica entre els imperis del Creixent Fèrtil i l'Imperi Egipci, així com la seva àmplia obertura cap a Occident, els

atorgava una posició privilegiada per a establir contactes i controlar els intercanvis comercials. Inicialment, la navegació es limitava a la costa o cabotatge, però gràcies a una sèrie d'avanços tècnics i nàutics, van poder emprendre travessies planificades en alta mar, la qual cosa va resultar en millores significatives en els temps de viatge i l'eficiència. En general, preferien navegar durant els mesos de menor variabilitat tèrmica, aprofitant els anticiclons que es formaven al Mediterrani entre març i octubre.

Per a garantir una navegació reeixida, els mariners fenicis s'orientaven pel sol durant el dia i, a la nit, confiaven en la guia de l'estrella Hwab, coneguda en l'antiguitat com "*stella Phoenica*". La navegació fenícia es basava principalment en l'ús de veles, la qual cosa feia indispensable el coneixement dels vents i els corrents marins. Aquesta comprensió meticulosa permetia traçar rutes d'anada i tornada, facilitant així el comerç i l'exploració en el Mediterrani i més enllà.

La navegació en alta mar i les travessies de llarga distància es van veure revolucionades gràcies a una sèrie d'innovacions tecnològiques en la construcció naval. La introducció de mètodes avançats de segellament per a les diferents parts de les embarcacions, la utilització de claus per a assegurar les fustes, i el desenvolupament d'una quilla definida que proporcionava una estructura sòlida i millorava l'estabilitat, van ser elements essencials. A més, les millores en els aparells i la implementació de sistemes de navegació astronòmica basats en avanços matemàtics i astronòmics, van jugar un paper crucial. Aquests avanços tecnològics no sols van permetre la navegació com a mitjà de transport eficient, sinó que també van impulsar el comerç, van facilitar les comunicacions i van enfortir les capacitats militars de les civilitzacions marítimes.

Eivissa es va erigir com un punt crucial en les rutes marítimes antigues, i va ser inevitable que els fenicis consideressin la seva ubicació estratègica en els seus plans d'expansió. L'elecció d'establir-se en algun punt de l'illa era gairebé inevitable. El control d'un port com Sa Caleta no sols els proporcionava

l'oportunitat de proveir-se abans d'emprendre rutes de llarg recorregut, sinó que també els oferia refugi davant les inclemències del temps. No obstant això, més enllà de ser simplement un port segur, la posició estratègica d'Eivissa i Sa Caleta els atorgava un paper fonamental com a centre de distribució de diversos productes i mercaderies. Des d'allí, podien dirigir els seus enviaments cap al nord, a través de Catalunya i el sud de França, cap al nord-est, passant per Sardenya i Etruria, o cap al sud, a través de Fonteta, Màlaga i Gadir, per aconseguir la península ibèrica i el nord d'Àfrica. També s'obria la possibilitat de dirigir-se cap a orient, a través de Sicília. Aquesta posició estratègica va convertir a Eivissa en un nucli vital per al comerç fenici en el Mediterrani occidental.

“Hi ha una illa anomenada Pitiusa, el nom de la qual es deu a l'abundància de pins que creixen en ella. Està situada en alta mar i dista de les Columnes d'Hèracles tres dies i tres nits de navegació, de Líbia un dia i una nit, i d'Ibèria un dia; per la seva extensió és semblant a Corcira. L'illa no és excessivament fèrtil; té poca terra conreada plantada de vinyes i oliveres empeltades en ullastres". Del que es produeix en ella, diuen que el que s'emporta la palma és l'extrema suavitat de les seves llanes. Alternen a l'illa planes de notable extensió i pujols, i té una ciutat anomenada Éreso colònia dels cartaginesos. Posseeix així mateix excel·lents ports; unes construccions emmurallades de gran extensió i un important nombre de cases ben construïdes. L'habiten bàrbars de diverses ètnies, però predominen els fenicis. La colònia va ser fundada cent seixanta anys després de la fundació de Cartago”

Diodor de Sicília, Llibre V, 16.